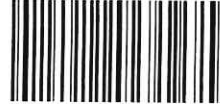

dr hab. Jakub Jan Zięty
Katedra Prawa Gospodarczego i Prawa Handlowego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

UNIWERSYTET GDANSKI

RPW/60101/2024 N
Data: 2024-12-16

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej mgr. Doriana Masłowskiego
pt.: „Sytuacja prawna wykonawcy umowy o roboty budowlane
w postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym”**

W wykonaniu uchwały Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 28 października 2024 roku powołującej mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgr. Doriana Masłowskiego pt.: „Sytuacja prawna wykonawcy umowy o roboty budowlane w postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym”, napisanej pod kierunkiem dr hab. Joanny Kruczałak-Jankowskiej, prof. UG, przy udziale promotora pomocniczego dr hab. Grzegorza Sikorskiego.

Po zapoznaniu się z treścią rozprawy stwierdzam, że:

1. rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie przez doktoranta zagadnienia naukowego,
2. Autor wykazał w rozprawie ogólną wiedzę teoretyczną w dziedzinie nauk prawnych (nauk społecznych), w dyscyplinie prawo (nauki prawne),
3. przedstawioną rozprawą Kandydat do stopnia naukowego potwierdził posiadanie umiejętności do samodzielnego prowadzenia pracy naukowo-badawczej.

Oznacza to w całości, że oceniana rozprawa doktorska odpowiada kryteriom określonym w art. 13 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, co pozostaje

w związku z obowiązywaniem dyspozycji art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Mając powyższe na uwadze opowiadam się za dopuszczeniem Pana mgr. Doriana Masłowskiego – po spełnieniu przez Niego pozostałych przewidzianych prawem warunków – do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

W uzasadnieniu tego wniosku przedstawiam argumenty, ale także uwagi i spostrzeżenia, jakie nasunęły mi się w czasie analizy treści dysertacji i opracowywania recenzji:

1. Wybór problemu badawczego i sformułowanie tematu dysertacji

Autor recenzowanej rozprawy doktorskiej dokonał właściwego wyboru przedmiotu swych badań. Podjęte zagadnienie naukowe jest bowiem aktualne, mimo istnienia w tym zakresie częściowych opracowań artykułowych i monograficznych. Wcześniejsze publikacje badały przede wszystkim albo kwestie charakteru prawnego umowy deweloperskiej, lub skupiały się przede wszystkim na postępowaniu upadłościowym czy restrukturyzacyjnym. Brakowało jednak opracowania, które zajęłoby się kwestią szczególnej pozycji przedsiębiorstwa budowlanego w postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym. Szczególna pozycja firm budowlanych w systemie realizacji prawa do mieszkania oraz w systemie gospodarki wymaga nie tylko ochrony nabywców, ale i ochrony przedsiębiorcy w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym. Autor zajmuje się w tym kontekście sytuacją prawną wykonawcy robót budowlanych. Dlatego też podjęty przez doktoranta trud całościowych badań, należy uznać za potrzebny i zasadny.

Ujęcie tematu przez Autora dysertacji jasno pokazuje, że istniała potrzeba całościowej analizy sytuacji prawnej wykonawcy umowy o roboty budowlane w postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym. W tym kontekście temat rozprawy doktorskiej został sformułowany prawidłowo – zarówno pod względem zgodności formalnoprawnej użytych pojęć, jak i pod kątem poprawności logicznej i

systemowej. Tytuł dysertacji odpowiada zatem obszarowi podjętych i przeprowadzonych badań oraz jest zgodny z treścią recenzowanej dysertacji.

2. Założenia rozprawy doktorskiej i użyte metody badawcze

Przedmiotem rozprawy jest analiza powszechnie obowiązujących norm prawa publicznego odnoszących się do wykonywania robót budowlanych w kontekście regulacji dotyczących postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego. W tym celu doktorant dokonał analizy regulacji z różnych dziedzin prawa w tym prawa handlowego budowlanego czy cywilnego.

Celem rozprawy, który należy wywieść z przedstawionych tez badawczych oraz wstępu, jest wskazanie wpływu wprowadzenia po 2016 r. postępowań restrukturyzacyjnych na możliwość utrzymania przedsiębiorstwa budowlanego zagrożonego niewypłacalnością wynikająca z reguły z zatorów płatniczych. Przy tak określonym celu słuszne wydają się tezy badawcze, które stawia Autor dysertacji tj.:

- 1) Prawne rozdzielenie instytucji restrukturyzacji i upadłości zwiększyło znaczenie procesów restrukturyzacyjnych kosztem upadłości, a więc pozytywnie wpłynęło na stabilność obrotu gospodarczego i sytuację na rynku pracy;
- 2) Przedsiębiorstwa budowlane podlegają ogólnym regułom postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, ale przyczyny ich problemów z wypłacalnością lub niepowodzenie restrukturyzacji są specyficzne i wymagają ujmowania go z uwzględnieniem tej specyfiki;
- 3) Istotną przyczyną zatorów płatniczych w sektorze budowlanym są nieprawidłowe praktyki silniejszych uczestników procesu inwestycyjno-budowlanych, polegające przede wszystkim na nieterminowym regulowaniu należności wobec kontrahentów i przerzucaniu na nich kosztów;
- 4) Podwykonawcy robót budowlanych są najbardziej narażeni na niewypłacalność, gdyż ich interesy są najsłabiej chronione w umowach o roboty budowlane co jest efektem niedostatków legislacyjnych;
- 5) Regulacje prawne, których priorytetem jest zapobieganie upadłości, mogą w przypadku przedsiębiorstw budowlanych okazać się niewystarczające, jeżeli nie będą

obejmować w jednakowym stopniu komercyjnego obiegu budowlanego i zamówień publicznych.

Stawiając wskazany wyżej cel oraz wymienione tezy badawcze Autor zastosował adekwatne metody badawcze. Podstawową metodą badawczą wykorzystaną w pracy jest metoda prawno-dogmatyczna. W niezbędnym zakresie celem pełniejszego zrozumienia złożonych zagadnień posłużono się również metodą historyczno-prawną. Pozwala to na częściowe zrozumienie sposobu kształtowania treści norm prawnych związanych z tworzeniem wzorców zachowań. Pomimo, że nie zostało to wskazane, to w niewielkim stopniu autor korzysta z metody historyczno-prawnej, porównując obowiązujące w różnym okresie rozwiązania prawne. Szkoda, że autor nie wykorzystał metody prawno-porównawczej, co wzbogaciłoby prace i być może udało się ustalić, czy problem którym zajął się Autor dysertacji jest wyłącznie specyfika krajowa czy raczej trendem ogólnoeuropejskim.

Przyjęte założenia i metody badawcze lokują dysertację w kategorii prac teoretycznoprawnych (doktrynalnych) uwzględniająca i oceniająca najważniejsze rozwiązania normatywne, przez pryzmat praktyki i orzecznictwa, ale również istniejącego w badanym obszarze stanu wiedzy naukowej z zakresu nauk prawnych i związkowych dyscyplin naukowych.

Stwierdzam, że przekazana mi do recenzji rozprawa realizuje w wystarczającym zakresie cele, które zostały przedstawione w dysertacji.

1. Konstrukcja pracy

Dysertacja składa się z sześciu rozdziałów oraz wstępu. Przy czym rozdział szósty spełnia jednocześnie rolę podsumowania.

W pierwszym rozdziale pt. „Uwagi ogólne o postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym”. Świadczenie pomocy prawnej” Autor analizuje podstawowe dla pracy zagadnienia postępowania restrukturyzacyjnego i upadłościowego. W tym też rozdziale opisano stan prawny po wprowadzeniu rozwiązań z 2016 r. W tym zakresie wskazano też cele ustawodawcy jakim było

przywrócenie stabilnej sytuacji przedsiębiorcy z możliwością regulowania przez niego zobowiązań.

W drugim rozdziale pt. „Pozycja prawna wykonawcy w umowie o roboty budowlane” omówiono na tle procesu inwestycyjnego oraz umowy o roboty budowlane omówiono pozycje prawna wykonawcy. Autor wskazał charakter prawny umowy o roboty budowlane, jej strony a także kształtowanie poszczególnych postanowień na gruncie przepisów k.c. oraz prawa zamówień publicznych. W tym też rozdziale Autor omówił proces budowlany i jego uczestników. Z uwagi na temat Autor dokonał oceny statusu wykonawcy robót budowlanych jako uczestnika procesu inwestycyjno-budowlanego. W tym też rozdziale dużo miejsca poświęcono kwestii przepisów regulujących podwykonawstwo.

W trzecim rozdziale p.t. „Szczegółowe obowiązki i uprawnienia wykonawcy w umowie o roboty budowlane w procesie inwestycyjnym” Doktorant analizuje prawa i obowiązki wykonawcy jako strony umowy o roboty budowlane. W tym też rozdziale dokonano analizy odpowiedzialności względem osób trzecich.

Czwarty rozdział pt. „Wpływ wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego na prawa i obowiązki wykonawcy robót” zawiera kwestie dotyczące wpływu postępowania restrukturyzacyjnego na stosunek prawny łączący inwestora, lub wykonawcę z podwykonawcą. W tym rozdziale Autor analizuje możliwość dalszej realizacji robót budowlanych przez przedsiębiorcę objętego postępowaniem restrukturyzacyjnym.

W piątym rozdziale pt. „Wpływ wszczęcia postępowania upadłościowego na prawa i obowiązki wykonawcy robót” dokonano analizy wpływu postępowania upadłościowego na możliwość realizacji przez upadłego zobowiązań wynikających z umowy na roboty budowlane.

Rozdział szósty pt. „Podsumowanie i wnioski” zawiera jak sam jego tytuł sugeruje podsumowanie przeprowadzonych analiz oraz wnioski dla ustawodawcy.

O warsztacie badawczym Autora dysertacji świadczy umieszczona na końcu bibliografia, która zawiera spis wykorzystanej w pracy literatury zarówno krajowej jak i zagranicznej a także wielość wykorzystanego orzecznictwa. Zdaniem recenzenta,

zgromadzony i wykorzystany materiał źródłowy jest znaczny, co należy ocenić pozytywnie. Bazę źródłową recenzowanej rozprawy można w tym kontekście uznać za prawie kompletną, podkreślając przy tym rzetelność przeprowadzonej kwerendy. Autor dysertacji posiada zatem umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej i ogólnej znajomości stosowania metodyki badawczej.

2. Ocena pracy pod względem formalnym

Praca została napisana prawidłowo pod względem formalnym. Język jakim napisano rozprawę jest poprawny i zrozumiały. Autor stara się nadać swym wypowiedziom postać stwierdzeń naukowych. Autor prezentuje zagadnienia, stawia tezy i hipotezy badawcze oraz analizuje je wskazując na własne stanowisko oraz niejednokrotnie przedstawiając swoje rozwiązania dostrzeżonych wątpliwości. W sferze formalnej zdarzają się Autorowi błędy semantyczne oraz stosowanie dwóch różnych pojęć dla określenia tego samego zdarzenia prawnego.

W pracy nie dostrzeżono błędów formalnych i dyskwalifikujących błędów rzeczowych. Występują natomiast uchybienia techniczne, literówki, które zdarzają się jednak nie mogą stanowić przyczyny dyskwalifikacji pracy. Powyższe zastrzeżenia natury formalnej nie mają jednak istotnego znaczenia dla całościowego przekazu i w istotny sposób nie wpływają na pozytywną ocenę merytoryczną rozprawy.

3. Uwagi szczegółowe

Sformułowana w osnowie recenzji ogólnie pozytywna ocena rozprawy doktorskiej nie oznacza, że nie można wnieść uwag szczegółowych do prezentowanych przez doktoranta tez i poglądów. Zadaniem recenzenta jest wszak zwrócenie uwagi na kwestie, które można byłoby rozszerzyć. Jednak wszelkie uwagi mają jedynie skłaniać do dyskusji oraz wzbogacenia rozprawy.

Doktorant analizując wskazane tezy badawcze, mógł w swojej pracy posłużyć się metoda statystyczną. Analiza wpływu zmiany przepisów na sytuacje przedsiębiorcy przy uwzględnieniu zmiany celu postępowania insolwencyjnego, aż prosi się o przeanalizowanie zmian w zakresie zastąpienia postępowań naprawczych postępowaniami restrukturyzacyjnymi. Zapewne Wniosek jaki doktorant formułuje, że zmieniły się proporcje w zakresie rodzaju wszczynanych postępowań potwierdziłyby się w badaniach i analizach przy użyciu narzędzi statystycznych. Zapewne te dane wzmocniłyby wnioski doktoranta, a i dały nowy asumpt chociażby do oceny czy przeprowadzone postępowania restrukturyzacyjne są na tyle skuteczne, że przedsiębiorcy nie wpadają w ponowne zadłużenia, czy jednak stanowią jedynie metodę oddłużenia działalności „na jakiś czas”. Równie ciekawe byłoby poznanie, które postępowania restrukturyzacyjne i dlaczego cieszą się większą lub mniejszą popularnością przedsiębiorców.

Zgodzić się należy, że przedsiębiorstwa budowlane (dla recenzenta to takie które mają taki przedmiot działalności) podlegają przepisom prawa restrukturyzacyjnego. Jednakże warto byłoby przeanalizować w jaki sposób na prawa i obowiązki podmiotu restrukturyzowanego będącego przedsiębiorstwem budowlanym miałyby uznanie go za dewelopera. W tym kontekście można odnieść się do tezy doktoranta, iż największym problemem przedsiębiorstw są zatory płatnicze. Takie twierdzenie wymagałoby szerszej analizy przyczyn upadłości, zwłaszcza w kontekście sugerowanego nadużycia pozycji przez inwestorów lub wykonawców względem podmiotów o mniejszej odporności ekonomicznej.

Odnosząc się do analizy samej umowy na roboty budowlane, warto wskazać, że za jej rodzaj niektórzy autorzy uznają umowę deweloperską, która wyodrębniana jest właśnie z uwagi na jej strony i treść zobowiązania. Na tym tle warto też wskazać, że umowa o podwykonawstwo jest rodzajem umowy o roboty budowlane, która dodatkowo jest uregulowana przez przepisy k.c., ale także przepisy prawa zamówień publicznych. W obu tych regulacjach ważne miejsce zajmują kwestie solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy względem podwykonawców.

Doktorant słusznie zauważa, że przepisy dotyczące umowy o roboty budowlane powinny być znowelizowane przynajmniej co do kwestii szczegółowych. Być może

wartym do rozważenia jest zgłaszany postulat doprecyzowania przepisów o odbiorach, które już w części precyzują przepisy ustawy deweloperskiej.

4. Podsumowanie

W podsumowaniu uwag recenzyjnych stwierdzam, że przedłożona rozprawa jest opracowaniem trudnego, a równocześnie istotnego zagadnienia naukowego. Oczywiście, jak każda lektura, wywołuje pytania i wątpliwości, które nie wpływają jednak na wyrażoną na wstępie pozytywną ocenę merytoryczną.

Konkluzja końcowa

Konkludując, rozprawa doktorska Pana mgr. Doriana Masłowskiego pt.: „Sytuacja prawna wykonawcy umowy o roboty budowlane w postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym”, mimo zgłoszonych uwag, zasługuje na pozytywną ocenę. Stanowi wzbogacenie nauk prawa handlowego o propozycje rozwiązań ciągle aktualnego zagadnienia naukowego. To wszystko uzasadnia stwierdzenie, że rozprawa odpowiada ustawowym wymogom stawianym pracom doktorskim.

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Kandydata do stopnia naukowego do dalszych czynności w przewodzie doktorskim.

Olsztyn, dnia 3 grudnia 2024 r.

